

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: X., narozený dne -
státní příslušnost Turecká republika
t. č. -
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 6, 702 00, Ostrava

proti

žalovanému: Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města
Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a
eskort
sídlem Kaplanova 2055/4, 148 54 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2021, č. j. KRPA-319013-17/ČJ-2021-000022-MIG

takto:

- I. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 1. 12. 2021, č. j. KRPA-319013-17/ČJ-2021-000022-MIG, se zrušuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. P.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 19 802 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž byl podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o pobytu cizinců**“), zajištěn za účelem správního vyhoštění, jelikož by cizinec mohl mařit nebo stěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění; doba zajištění cizince byla podle §124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovena na 90 dnů ode dne omezení svobody.

II. Žalobní body

2. Žalobce namítal, že žalovaný opomenul, že jeho povinností vyplývající z § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „**správní řád**“), je zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro zákonnost rozhodnutí. Žalovaný nesprávně zvážil realizovatelnost účelu zajištění žalobce a realizovatelností se zabýval zcela nedostatečně, rozhodl v rozporu s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 15 odst. 1 směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „**návratová směrnice**“).
3. Žalobce odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150 (publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS), podle kterého v případech, kdy bude již v době rozhodování správního orgánu o zajištění cizince zřejmé či pravděpodobné, že účel zajištění, tj. správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince, nebude moci být realizován, nebylo by možné zbavení či omezení osobní svobody cizince považovat za souladné s ústavním pořádkem, s mezinárodními závazky ČR v oblasti ochrany základních práv a podle současného právního stavu ani s citovanými ustanoveními návratové směrnice. Správní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování tohoto cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. V takové situaci je správní orgán povinen možné překážky správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit.
4. Žalovaný tuto povinnost nesplnil a dostatečně se touto tematikou nezabýval. Žalobce při výslechu uvedl, že z Turecka utekl, jelikož mu hrozí vězení za X., žalobce dal tedy jasně najevo, že z Turecka utekl kvůli obavám z pronásledování pro svoje X. Žalovaný tyto závažné skutečnosti sice nepřehlédl, ale výslovně se jimi odmítl zabývat, neboť k otázce eventuálně hrozící vážné újmy pouze odkázal na závazné stanovisko, kde se

této otázce bude věnovat ministerstvo vnitra. Žalobce považoval tento přístup za nesprávný, měl za to, že tento přístup nemůže obstát zejména v případě, kdy předmětné závazné stanovisko nevypořádá danou otázku logickým a dostatečným způsobem. Žalobce citoval ze závěrů závazného stanoviska ev. č. ZS52789, měl za to, že trpí vadou neakceptovatelné obecnosti, neboť se nijak blíže nevyjadřuje ke konkrétní okolnosti týkající se hrozby věznění za X., tedy zásadnímu argumentu, který žalobce při svém výsledku žalovanému uvedl. Tato vada je i důsledkem nepřijatelně stroze vedeného výsledku a absence jakýchkoli doplňujících dotazů správního orgánu, který mohl získat více informací o žalobcově pronásledování mimo jiné právě za účelem vydání kompletního závazného stanoviska. Nelze pak akceptovat postup Ministerstva vnitra, které závazné stanovisko vydalo, i když disponovalo pouze nepříliš obsáhlou výpovědí žalobce, přičemž stanovisko obsahuje spíše nicneříkající fráze a nereaguje na konkrétní hrozbu uvedenou žalobcem. Přitom paradoxně Informace OAMP z 19. 5. 2021 připojená ke stanovisku obavy žalobce spíše potvrzuje, neboť obsahuje konkrétní informace o ovlivňování voleb, existenci mučení a užívání obdobných praktik bezpečnostními složkami, absenci stíhání takového jednání, omezení možnosti cestování, přijetí protiteroristického zákona omezujícího občanské svobody.

5. K povinnosti žalovaného vypořádat se s tvrzeními týkajícími se hrozby vážné újmy hrozící občanovi Turecka pronásledovaného pro X., žalobce odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 A 60/2020-31 ze dne 11. 11. 2020, v němž se krajský soud věnoval obdobné situaci, a to újmě hrozící příznivcům Fethullaha Gulena, kdy napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost. Obdobné závěry je pak třeba přijmout v případě občana Turecka obávajícího se pronásledování za X. Samotné obstarání si závazného stanoviska pak vzhledem k jeho obecnosti, kusosti a neúplnosti nemůže výše uvedené vady překlenout.
6. Navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno, věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení a žalobci bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení ve výši 19 801,90 Kč k rukám právního zástupce žalobce.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný uvedl, že při rozhodování shledal naplnění kumulativních podmínek ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, první podmínka byla naplněna, když bylo s žalobcem dne 1. 12. 2021 pod č.j. KRPA-319013-10/ČJ-2021-000022 zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění. Poukázal na to, že žalobce přicestoval na území České republiky nelegálním způsobem v nákladovém prostoru vozidla, byl dne 30. 11. 2021 kontrolován hlídkou PČR, na výzvu nepředložil žádný cestovní ani jiný doklad, předložil pouze řidičský průkaz vydaný Tureckem, dle kterého byl ztotožněn jako X., nar. dne -, žalobce tedy vstoupil a pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu. Z jeho výsledku dne 1. 12. 2021 je zřejmé, že jeho cílovou zemí je X., kde žije jeho X., X., žalobce tam hodlá požádat o azyl a následně tam žít. Z toho žalovaný dovodil, že existuje nebezpečí, že žalobce zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť jeho jednání demonstruje to, co si myslí o právním pořádku České republiky (přicestoval nelegálně v zavazadlovém prostoru automobilu), a neskýtá žádnou záruku, že bude plnit povinnosti uložené mu

právním řádem. Žalobce navíc přicestoval v době pandemie Covid -19, a to bez jakéhokoliv dokladu či oprávnění k pobytu.

8. Poukázal na to, že se neodchýlil z limitu diskrečního potenciálu, svůj výrok jasně a konkrétně odůvodnil, jasně poukázal na konkrétní okolnosti případu a definoval jednotlivé skutkové zadání, které jednak nasvědčuje učiněnému závěru, že uložení zvláštního opatření za účelem vycestování by bylo nedostatečné pro naplnění cíle řízení, kterým je realizace správního vyhoštění, a současně to, že cizinec svým jednáním naplnil skutkovou podstatu obsaženou v ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
9. K námitkám žalobce uvedl, že si dle § 120a zákona o pobytu cizinců dne 1. 12. 2021 vyžádal závazné stanovisko Ministerstva vnitra ev. č. ZS52789 k možnosti vycestování žalobce do Turecka, z jehož obsahu je zřejmé, že vycestování žalobce do domovského státu je možné. Žalobce sám do protokolu o výsledku dne 1. 12. 2021 uvedl, že mu sice v Turecku hrozí soud za X., ale další možnou perzekuci za svoji činnost již nikterak nespecifikoval. V případě žalobce tedy žalovaný neshledal důvody k nemožnosti vycestovat ve smyslu ust. § 179 zákona o pobytu cizinců. Měl za to, že překážku vycestování lze shledat pouze tam, kde nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu reálně, skutečně a bezprostředně existuje, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí, nebo může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností či kumulací různých neočekávaných situací. Ve výpovědích žalobce nenalezl žalovaný nic, co by jej mělo přivést k závěru, že by žalobce měl být po svém návratu do vlasti vystaven hrozbě mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ze strany státních orgánů své vlasti.
10. Po zhodnocení dosavadního chování žalobce dospěl žalovaný k závěru, že existuje důvodná obava, že výkon správního vyhoštění bude z jeho strany zmařen, a proto přistoupil přímo k zajištění žalobce, aniž by předtím uložil mírnější prostředky ve formě zvláštních opatření. Chování žalobce a způsob jeho pobytu a vstupu na území České republiky lze svou povahou považovat za jednání závažné, negativně zasahující do zájmů chráněných zákonem o pobytu cizinců.
11. Uvedl, že prizmatem správního vyhoštění je ukončit nežádoucí pobyt cizince na území členských států Evropské unie, další odklad správního vyhoštění v průběhu jeho účinků by byl v rozporu s vysloveným zájmem státu, aby se dotčený cizinec již na tomto území nezdržoval. Za této situace při naplnění skutkové podstaty ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je bez významných okolností v podstatě vyloučeno aplikovat zvláštní opatření za účelem vycestování, neboť ke kýženému cíli by nevedlo.
12. Navrhl, aby žaloba byla zamítnuta.

IV. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

13. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [(§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

14. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících ustanovení právních předpisů:
15. Podle ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*
16. Podle ust. § 179 odst. 1, 2 zákona o pobytu cizinců *vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí. Za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*
17. Podle čl. 15 odst. 4 návratové směrnice *ukáže-li se, že reálný předpoklad pro vyhoštění přestal z právních nebo jiných důvodů existovat, ztrácí zajištění odůvodnění a dotčená osoba musí být bezodkladně propuštěna.*
18. Jak vyplývá z návratové směrnice, cizince lze zajistit jen tehdy, pokud lze předpokládat, že účel zajištění bude naplněn, tj. cizinec bude vyhoštěn během doby, po kterou může trvat jeho zajištění. Zajištění není trestem, ale jen prostředkem k dosažení účelu zajištění (zde realizace vyhoštění), při jeho ukládání je proto třeba vždy sledovat, zda lze zajištěním tohoto účelu vůbec dosáhnout (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-44).
19. Podle čl. 33 bod 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.) *žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. Podle čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie nikdo nesmí být vystěhován, vyhoštěn ani vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu. Podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*
20. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce při výsledku do protokolu dne 1. 12. 2021 uvedl, že z Turecka vycestoval zhruba před X. na velkém nákladním autě až do Rakouska, přes ČR pouze tranzituje, chce do X., kde má X., dále uvedl, že není držitelem cestovního dokladu a svůj osobní doklad nechal v Turecku, odcestoval z Turecka, protože mu tam hrozí soud za X., žalobce nežádal o mezinárodní ochranu X., ale X. chce žádat o azyl, v Turecku má X.; na dotaz, zda mu v Turecku hrozí v případě návratu mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest nebo jiné vážné nebezpečí uvedl: „*Hrozí mě vězení za X.*“

21. V závazném stanovisku ev. č. ZS52789 ze dne 1. 12. 2021 Ministerstvo vnitra dospělo k závěru, že vycestování žalobce do Turecka je možné, v odůvodnění uvedlo, že: „Správní orgán konstatuje po posouzení výpovědi výše jmenovaného cizince v rámci řízení o správním vyhoštění o okolnostech jeho pobytu ve vlasti před odchodem ze země, posouzení jeho hlavních motivů k odchodu z vlasti a výše citovaných aktuálních informačních pramenů a dalších výše citovaných podkladů závazného stanoviska, že tento neuvedl, a ani správní orgán nenalezl, žádné skutečnosti, na základě kterých by mohlo cizinci hrozit v případě návratu do vlasti skutečné nebezpečí ve smyslu ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců, tedy porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle něhož „Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu.“ Správní orgán poukazuje na skutečnost, že cizinec ve své výpovědi neuvedl, jaké konkrétní potíže by mu v případě návratu do vlasti hrozily, sdělil pouze, že se obává vězení za X. Jmenovaný neuvedl žádné bližší důvody, pro které se obává návratu do vlasti. Nesdělil ani, že by byl ve své vlasti za uvedenou činnost trestně stíhán či odsouzen. Správní orgán konstatuje, že v případě výše jmenovaného se jedná o dospělou, plně právně způsobilou osobu, která je schopna se o sebe ve své vlasti v dostatečné míře postarat, a má možnost zmíněné problémy vyřešit ve své vlasti, případně i přestěhováním v rámci své vlasti.“... „Ve výpovědích účastníka řízení nenalezl správní orgán vodítka, která by ho měla přivést k závěru, že by jmenovaný měl být po svém návratu do vlasti vystaven hrozbě mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ze strany státních orgánů své vlasti. Správní orgán tak uzavírá, že v případě výše jmenovaného cizince neshledal důvody ve smyslu ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců, které by znemožňovaly jeho vycestování do Turecké republiky, a jeho vycestování je tudíž možné.“ Ve stanovisku se rovněž uvádí, že se správní orgán seznámil s informací OAMP MV ČR – Turecko – „Bezpečnostní a politická situace v zemi“ ze dne 19. 5. 2021, která je součástí spisového materiálu, správní orgán však již neuvedl žádná konkrétní zjištění, která z této zprávy učinil.
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k realizovatelnosti účelu zajištění uvedl: „Cizinec uvedl, že mu v jeho vlasti hrozí vězení za X. Což řeší příslušný orgán MV ČR, který v této věci vydává závazné stanovisko, zdali je vycestování možné, či nemožné. Správní orgán je názoru, že realizací správního vyhoštění dojde k přiměřenému zásahu do rodinného a soukromého života. Správní orgán současně zohlednil možnost jeho zpětné integrace a vedení života v zemi jeho státní příslušnosti, přičemž na základě zjištěných podkladů nebylo zjištěno, že by toto nebylo možné. Správní orgán konstatuje, že cizinec může vycestovat zpět do své země státního občanství cizince nebo třetí země, kde je oprávněn pobývat nebo která ho přijme. Cizinec neuvedl takové zásadní skutečnosti, které by nasvědčovaly, že výkon vyhoštění nebude moci být realizován. Rovněž nebylo zjištěno, že by cizinci v zemi původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 179 zákona č. 326/1999 Sb.“
23. Žalobce požádal v České republice o mezinárodní ochranu dne 8. 12. 2021, tedy po vydání napadeného rozhodnutí.
24. Podmínkami, které musí být splněny, aby správní orgán mohl rozhodnout o zajištění cizince, se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, kde zaujal tento právní názor: „[s]právní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech,

kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“ Podle tohoto usnesení: „smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR“.

25. Na toto usnesení rozšířeného senátu navazuje též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2016, č. j. 5 Azs 5/2016-51, dle kterého: *„při rozhodování o zajištění cizince je správní orgán povinen možné překážky realizace vyhoštění (vycestování) ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců vypořádat toliko předběžně. Nelze očekávat, že toto posouzení bude kvalitativně zcela srovnatelné s hodnocením, jež provádí Ministerstvo vnitra v závazném stanovisku, které vydává podle § 120a téhož zákona pro účely samotného řízení o správním vyhoštění.“* Dále zde soud uvedl: *„... správní orgán a soud v rámci přezkumu rozhodnutí správního orgánu o zajištění (či jeho prodloužení) jsou povinny zabývat se podmínkami pro realizaci správního vyhoštění cizince, a to i tehdy, bylo-li již vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. Při posouzení lze nepochybně vycházet ze skutečností zjištěných v řízení o správním vyhoštění a také ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra k možnosti vycestování cizince podle § 120a zákona o pobytu cizinců. To však neznamená, že správní orgán anebo soud mohou zcela rezignovat na uvedení svých právních úvah v odůvodnění rozhodnutí.“* Rovněž je v tomto rozsudku uvedena následující úvaha: *„Nesprávná je rovněž argumentace městského soudu, podle které realizovatelnost správního vyhoštění je nutno posuzovat především s ohledem na pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele. Takové tvrzení je nepřesné a neúplné. Jakkoli správní orgán při rozhodování o prodloužení zajištění stěžovatele vychází ze správního spisu, jehož obsahem již v té době může být rozhodnutí o správním vyhoštění, nelze uložení správního vyhoštění zaměňovat s (alespoň předběžným) posouzením možnosti vycestování cizince. Jinými slovy, pravomocné uložení správního vyhoštění bez dalšího neimplikuje závěr, že cizince je možné zajistit (resp. prodloužit zajištění), neboť jeho vycestování je možné. Proto správní orgán a soud ve správním soudnictví nejsou zbaveny povinnosti se uvedeným při rozhodování o (prodloužení) zajištění cizince zabývat. Samozřejmě pak mohou dospět k závěru o realizovatelnosti správního vyhoštění, nicméně jejich postup musí cizinci umožňovat účinnou obranu jeho práv a soudní kontrolu.“* K povinnosti zabývat se realizovatelností správního vyhoštění viz též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 11. 2020 č.j. 41 A 60/2020-31.
26. Žalobci je nutno přisvědčit, že žalovaný se otázkou realizovatelnosti správního vyhoštění v napadeném rozhodnutí zabýval zcela nedostatečně a pouze formálně, aniž by však naplnil materiální smysl této povinnosti. Žalovaný sice vyšel ze závazného stanoviska ministerstva, které bylo vypracováno v rámci řízení o správním vyhoštění, nicméně samotné toto stanovisko se s tvrzeními žalobce vypořádává nedostatečným způsobem.

27. Žalobce při svém výslechu uvedl, že v domovském státě mu hrozí soud příp. vězení za X. a že má v úmyslu v cíli své cesty, tj. X. požádat o azyl. Z těchto tvrzení je zcela zřejmé indikováno, že žalobci pro X. hrozí ve vlasti trestní stíhání a omezení osobní svobody (resp. uvěznění) a tedy mohou být pochybnosti o tom, zda lze správní vyhoštění alespoň potenciálně uskutečnit. K tomu je třeba podotknout, že v návaznosti na tato tvrzení správní orgán nepoložil žalobci žádné doplňující otázky, kterými by se pokusil zjistit další podrobnosti k jeho tvrzení X. a k tomu, z čeho svou obavu dovozuje, tj. zejména, zda bylo proti žalobci vzneseno obvinění či byly proti němu již uskutečněny jiné kroky ze strany tureckých státních orgánů, zda je s ním vedeno soudní řízení, a další. To vše v kontextu toho, kdy žalobce uvedl, že vlast opustil ilegálně bez osobního dokladu a že má v úmyslu žádat o azyl (byť svou žádost o azyl nechtěl podat v České republice, ale až X.); tyto okolnosti rovněž mohou svědčit o odůvodněnosti jeho obav. Správní orgán v řízení o správním vyhoštění tak při vedení výslechu žalobce neučinil zadost své povinnosti zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu ust. 3 správního řádu a povinnosti zjistit i bez návrhu všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch žalobce dle ust. § 50 odst. 3 správního řádu.
28. V závazném stanovisku se pak Ministerstvo vnitra důvody tvrzenými žalobcem fakticky vůbec nezabývalo, když je označilo za nedostatečně konkrétní a nesvědčící o tom, že by žalobci hrozilo skutečné nebezpečí. Ministerstvo vnitra dále v této souvislosti přičetlo k tíži žalobci, že neuvedl žádné bližší důvody, pro které se obává návratu do vlasti a že nesdělil, že by byl ve své vlasti za X. trestně stíhán či odsouzen. Takový postup je však nepřipustný, když bylo na správním orgánu, aby při výslechu žalobce cílenými dotazy zjistil konkrétnější údaje k žalobcem tvrzené hrozbě soudu a uvěznění za X.; pokud tak správní orgán neučinil, nelze to klást k tíži žalobce. Závazné stanovisko je navíc vnitřně rozporné, když na jednu stranu uvádí, že problémy žalobce jsou nekonkrétní a neindikují hrozbu skutečného nebezpečí, avšak dále činí závěr, že žalobce tyto své problémy jako dospělá a svéprávná osoba může vyřešit ve svém domovském státu popř. též přestěhováním v rámci domovského státu – pokud však správní orgán považoval tyto důvody za nekonkrétní, jak mohl učinit závěr ohledně možného způsobu jejich řešení žalobcem? Takový závěr je dle názoru soudu nepřezkoumatelný. S tím souvisí též další nedostatek závazného stanoviska, a sice, že toto neobsahuje vůbec žádná zjištění ohledně situace v zemi původu žalobce. Závazné stanovisko sice obsahuje odkaz na Informaci OAMP MV ČR – Turecko – „Bezpečnostní a politická situace v zemi“ ze dne 19. 5. 2021, avšak vůbec neuvádí, jaké informace správní orgán z tohoto materiálu čerpal. Přitom daná Informace OAMP MV ČR obsahuje údaje, dle kterých v Turecku mechanismy vyšetřování a potrestání případů zneužití pravomocí a korupce jsou nedostatečné, dochází k případům mučení a jiných forem krutého, nelidského či ponižujícího zacházení ze strany bezpečnostních složek, míra používání těchto praktik a obecně porušování lidských práv stoupla především v návaznosti na události v červenci 2016, vyšetřování a potrestání pachatelů mučení v podstatě neprobíhalo, vláda omezuje svobodu vnitřního pohybu, cestování do zahraničí, svobodu emigrace i repatriace, vláda pokračovala v omezování zahraničního cestování pro některé občany obviněné z vazeb na Gulenovo hnutí Hizmet nebo z neúspěšného pokusu o převrat v roce 2016, byl přijat protiteroristický zákon umožňující omezování občanských svobod. Závazné stanovisko je ze shora uvedených důvodů třeba považovat za zcela obecné a nijak nehodnotící existenci skutečného

nebezpečí a tedy možnost vycestování žalobce s ohledem na jeho tvrzení uvedená v rámci řízení o správním vyhoštění.

29. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí sice uvedl, že dle tvrzení žalobce mu v jeho vlasti hrozí vězení za X. (tedy formálně toto tvrzení neopominul), dále však již pouze odkázal na závazné stanovisko, které však nepodrobil žádné kritické úvaze, neuvedl ani své vlastní úvahy, které by se týkaly splnění podmínek pro realizaci správního vyhoštění, a neuvedl ani žádná zjištění týkající se politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Turecké republice. Přitom ze shora uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu 13. 5. 2016, č. j. 5 Azs 5/2016-51 vyplývá, že i když žalovaný v rámci řízení o zajištění může vycházet ze skutečností zjištěných v řízení o správním vyhoštění a také ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra k možnosti vycestování cizince, nezbavuje jej to povinnosti samostatně posoudit možnosti vycestování cizince (byť se má jednat o posouzení předběžné). Žalovaný však, aniž takové posouzení učinil, přijal v napadeném rozhodnutí pouze závěr, že nebylo zjištěno, že by cizinci v zemi původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců.
30. K tomu viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2020 č.j. 5 Azs 211/2019-51, dle kterého: *„Přestože závazné stanovisko Ministerstva vnitra – vydávané v rámci rozhodování o správním vyhoštění (podle § 120a zákona o pobytu cizinců) – představuje formálně prostý podklad rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), má obdobné účinky, jako by se jednalo o závazné stanovisko podle § 149 správního řádu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 8 Azs 76/2018 - 59). Do jisté míry tak vlastně předurčuje vyřešení otázky existence možných překážek vyhoštění, které je žalovaná v tomto typu řízení povinna zkoumat. I toto stanovisko však musí obsahovat náležité odůvodnění a musí reagovat na konkrétní tvrzení cizince v daném řízení. Pakliže je stanovisko formulováno obecněji, je povinností žalované o to pečlivěji odůvodnit, proč nepovažuje obavy stěžovatele z pronásledování za relevantní. K tomu však v nyní posuzovaném případě nedošlo. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům závazného stanoviska má Nejvyšší správní soud za to, že nebylo možné toliko odkázat na tento zcela bezobsažný podklad, aniž by možné překážky správního vyhoštění byly skutečně náležitě posouzeny.“* A dále též: *„Jestliže žalovaná při výslechu na tvrzení stěžovatele ohledně náboženství nereagovala, bylo nezbytné věnovat se této otázce v odůvodnění rozhodnutí o zajištění o to pečlivěji a důsledně zdůvodnit, proč osobám křesťanského vyznání a konkrétně stěžovateli žádná hrozba v Íránu nehrozí. Žalovaná (jakož i následně krajský soud) se však existencí možných překážek správního vyhoštění s ohledem na tvrzení stěžovatele náležitě nezabývala. Proto nemohlo rozhodnutí o zajištění, ani napadený rozsudek krajského soudu (který závěry žalované bez dalšího převzal) v přezkumu obstát.“* Tyto závěry je dle názoru soudu třeba přiměřeně aplikovat též v posuzovaném případě.
31. Lze shrnout, že žalovaný se s důvody tvrzenými žalobcem, proč se do vlasti nemůže vrátit, materiálně nijak nevypořádal, nesplnil svou povinnost předběžně posoudit možnost vycestování žalobce, pouhé odkázání na závazné stanovisko Ministerstva vnitra je v posuzovaném případě ze shora uvedených důvodů nedostačující. Zajištění žalobce za těchto okolností, kdy bez patřičného odůvodnění poskytnutého žalovaným existovaly pochybnosti o uskutečnitelnosti vyhoštění, bylo nezákonné. Tato

nezákonnost přitom dopadá na napadené rozhodnutí jako celek, které je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

32. Lze dodat, že Evropský soud pro lidská práva v posledních letech v několika závažných věcech rozhodl, že Turecko porušilo Úmluvu v souvislosti s pokusem o převrat v létě roku 2016 [srov. rozsudky ze dne 20. 3. 2018 ve věcech Mehmet Hasan Altan proti Turecku, č. 13237/17, a Şahin Alpay proti Turecku, č. 16538/17; ze dne 16. 4. 2019 ve věci Alparslan Altan proti Turecku, č. 12778/17; ze dne 10. 12. 2019 ve věci Kavala proti Turecku, č. 28749/18; ze dne 3. 3. 2020 ve věci Baş proti Turecku, č. 66448/17; z poslední doby srov. rozsudky ze dne 10. 11. 2020 ve věci Sabuncu a další proti Turecku, č. 23199/17, či ze dne 24. 11. 2020 ve věci Şik (č. 2) proti Turecku, č. 36493/17].
33. S ohledem na výše uvedené zrušil soud napadené rozhodnutí žalovaného v plném rozsahu podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
34. Soud současně se zrušením rozhodnutí nevyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, neboť po zrušení rozhodnutí o zajištění žalobce je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, protože podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem v řízení. Je-li tedy rozhodnutí zrušeno, neznamená to, že se věc vrací správnímu orgánu k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci znamená ukončení řízení před správním orgánem (viz rozsudky NSS ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, a ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46).
35. O nákladech řízení soud ve výroku II. rozhodl dle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení, písemné podání k soudu) a v náhradě hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Tyto náklady dále spočívají v náhradě cestovného za a) cestu z advokátní kanceláře právního zástupce do Zařízení pro zajištění cizinců Balková dne 4. 12. 2021 o délce 445,3 km, tj. včetně cesty zpět 890,6 km, při spotřebě vozidla 6,0 l na 100 km a ceně nafty dle § 4 písm. c) vyhlášky č. 589/2020 Sb. ze dne 21. 12. 2020 ve výši 27,20 Kč/l, ve výši 1 453,46 Kč a náhradu amortizace ve výši 3 918,64 Kč dle § 1 písm. b) vyhlášky č. 589/2020 Sb. (4,4 Kč x 890,6 km), b) za cestu z advokátní kanceláře právního zástupce do sídla žalované dne 23. 12. 2021 o délce 367,2 km, tj. včetně cesty zpět 734,4 km, při spotřebě vozidla 6,0 l na 100 km a ceně nafty dle § 4 písm. c) vyhlášky č. 589/2020 Sb. ze dne 21. 12. 2020 ve výši 27,20 Kč/l, ve výši 1 198,54 Kč a náhradu amortizace ve výši 3 231,36 Kč dle § 1 písm. b) vyhlášky č. 589/2020 Sb. (4,4 Kč x 734,4 km) a v náhradě za promeškaný čas ve výši 1 800 Kč (tj. 18 půlhodin dne 4. 12. 2021 po 100 Kč ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a ve výši 1 400 Kč (tj. 14 půlhodin dne 23. 12. 2021 po 100 Kč ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), celková výše nákladů řízení tak činí 19 802 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. ledna 2022

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně